

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНИХ ГОТЕЛІВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розглядаються особливості та тенденції сучасного розвитку вітчизняного готельного бізнесу. Проведено аналіз структури сучасної індустрії туризму з визначенням місця і ролі в ній готельного бізнесу, досліджуються генезис та тенденції його розвитку в регіоні та за кордоном. Стаття присвячена розгляду методики проведення регіонального дослідження попиту послуги соціальних готелів.

Ключові слова:

Туризм, сучасні реалії, готель, послуга, сервіс, індустрія гостинності, державне регулювання, бізнес, попит, соціальний готель.

Abstract

The article considers the features and trends of modern development of the domestic hotel business. The analysis of the structure of the modern tourism industry with the definition of the place and role of the hotel business in it, the genesis and trends of its development in the region and abroad are studied. The article is devoted to the consideration of the methodology of conducting a regional study of the demand for social hotel services.

Keywords:

Tourism, modern realities, hotel, service, service, hospitality industry, government regulation, business, demand, social hotel.

Вступ

Актуальність теми.

Розвиток туризму в сучасних умовах зумовило посилення диверсифікації попиту на готельні послуги. Вплив кризи стимулює прагнення споживачів туристичних послуг оптимізувати свої витрати, перш за все, на транспорт і проживання, що активізує розвиток бюджетного сегмента готельного господарства. У свою чергу, розвиток сегмента бюджетного розміщення показує, що в ньому формується сегмент соціальних готелів, які спрямовані на забезпечення доступності туристських ресурсів. Якщо за кордоном цей сегмент знаходиться в стадії активного розвитку, то в Україні він тільки формується.

Дослідження, проведене в роботі, показує, що розвиток готельного господарства в Україні, особливо у великих і найбільших містах направлено, як правило, на активізацію пропозиції в сегментах 4 і 5 зірок. Формується дефіцит бюджетного розміщення (в некатегорійних готелях, готелях 1-3 зірок), який призводить до невиправданого завищення цін для туристів, роблячи багато міст і регіони недоступною для туристів, перш за все, для певних категорій населення: 38 млн. пенсіонерів позбавлені доступу до туристським і готельних послуг, тільки 5% населення мають можливість використовувати послуги соціального туризму. В цілому, для 40% населення вартість готельних та інших послуг стала чинником відмови від організованого відпочинку, тоді як за кордоном в сферу туризму залучені 70-80% населення.

Таким чином, необхідність розвитку певного сегмента готелів, які забезпечать доступне проживання, в тому числі для малозабезпечених верств населення, не викликає сумнівів. Розвиток некатегорійних готелів, інших готелів, що відносяться до бюджетного розміщення, як показала практика, не може повністю вирішити зазначену проблему.

У зв'язку з цим вважаємо за доцільне провести дослідження особливостей формування і розвитку сегмента соціальних готелів в сучасному готельному господарстві, а також розробити науково методичні положення щодо розвитку соціальних готелів, що буде сприятиме формуванню сукупності колективних засобів розміщення, доступних для туристів всіх категорій населення.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є розробка методичних і науково-практичних рекомендацій щодо розвитку соціальних готелів.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення наступних завдань:

- визначити поняття «соціальний готель» на основі вивчення сучасних підходів до структуризації готельного господарства;
- виділити відмітні ознаки соціальних готелів, а також види соціальних готелів, провести їх угруповання;
- виявити фактори, що впливають на становлення і розвиток соціальних готелів на основі вивчення українського і зарубіжного досвіду розвитку бюджетних та соціальних готелів;
- визначити мету та основні напрямки регулювання розвитку соціальних готелів в готельному господарстві;
- сформулювати методичні підходи до проведення акредитації колективних засобів розміщення на отримання статусу «соціальний готель».

Об'єкт дослідження - процес становлення і розвитку сегмента соціальних готелів на прикладі готелю в місті Вінниці.

Предмет дослідження є сукупність економічних і організаційних відносин, що виникають в процесі розвитку соціальних готелів в готельному господарстві регіону.

Наукова новизна полягає в тому, що її основні рекомендації та висновки можуть бути використані для розробки організаційних та економічних заходів щодо стимулювання становлення та розвитку сегмента соціальних готелів в готельному господарстві.

Основна частина

Проведений аналіз підходів до класифікації та сегментації готельного господарства дозволив виділити наступні підходи. Функціональний підхід показує види засобів розміщення за їх цільовим призначенням, але не дає можливості виділити рівні та групи підприємств за цінним критерієм, повноті сервісу і т.д.

Сертифікаційні системи призначені для проведення сегментації готельного господарства шляхом визначення категорійності окремих функціональних видів засобів розміщення. В даних угрупованнях, в силу залежності ціни та якості послуг засобів розміщення, умовно виділяють елітний, вищий, економічний і бюджетний сегменти розміщення, однак провести більш детальне угруповання не представляється можливим.

Сегментація засобів розміщення за змішаним критерієм (категорії, повноти сервісу і ціною) дозволяє провести найбільш докладне угруповання. Зокрема, в бюджетному сегменті стає можливим виділити окрему групу колективних засобів розміщення, які відрізняються найбільшою ціною доступності для мандрівників (наприклад, такий вид готелів, як Easy Hotels).

Було проведено дослідження, яке дозволяє зробити наступні висновки:

- По-перше, співвідношення середньодушових доходів і витрат показує, що в абсолютній більшості суб'єктів федерації спостерігається перевищення першого показника. Це означає, що існує потенційний попит на товари і послуги, який з тих чи інших причин не реалізований. До таких, перш за все, слід віднести попит на організацію відпочинку.

- По-друге, величини прожиткового мінімуму і середньодушового грошового доходу показують, що населення в більшості суб'єктів федерації може оплачувати туристські послуги тільки вдавшись до різних механізмів накопичення. Причому найчастіше накопичені кошти не дозволяють повністю реалізувати потреби населення в рекреації. Крім того, цілі відпочинку та рекреації для різних категорій населення не є пріоритетними у витрачанні накопичень.

На підставі усього вищевикладеного у 1 та 2 розділах магістерської роботи, з точки зору автора, слід виділити дві основні групи соціальних готелів - загального і спеціального призначення. Таке групування, на нашу думку, дозволяє більш повно представити множинність підприємств, що складають сегмент соціальних готелів на території регіону. У запропонованій угрупованні використаний змішаний критерій, який об'єднує мету приїзду, групу переважно обслуговуваних туристів і мандрівників, термін проживання.

Дослідження вітчизняного і зарубіжного досвіду становлення та розвитку соціальних готелів дозволило автору виявити загальні фактори, що стимулюють розвиток всіх видів готелів даного сегмента, а також специфічні фактори, що стимулюють розвиток окремих видів соціальних готелів.

Висновок

Відповідно до поставлених задач:

визначено поняття «соціальний готель» на основі вивчення сучасних підходів до структуризації готельного господарства;

- виділено відмітні ознаки соціальних готелів, а також види соціальних готелів, провести їх угруповання;

- виявлено фактори, що впливають на становлення і розвиток соціальних готелів на основі вивчення українського і зарубіжного досвіду розвитку бюджетних та соціальних готелів;

- визначено мету та основні напрямки регулювання розвитку соціальних готелів в готельному господарстві;

- сформульовано методичні підходи до проведення акредитації колективних засобів розміщення на отримання статусу «соціальний готель».

визначено теоретичну і практичну значущість роботи яка полягає в тому, що її основні рекомендації та висновки можуть бути використані для розробки організаційних та економічних заходів щодо стимулювання становлення та розвитку сегмента соціальних готелів в готельному господарстві.

Після проведення усіх підготовчих робіт, було проведено об'ємно планувальні, архітектурні та містобудівні рішення, а також технологічні рішення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Байлик С.И. Гостиничное хозяйство: учебник / С. И. Байлик [для студ.высш. учеб. заведен.]. – 2–е изд., перераб и доп. – К.: Дакор, 2009. – 368 с.
2. Писаревський І. М. Матеріально-технічна база готелів: підручник / І. М. Писаревський, А. А. Рябев; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 286 с.
3. Jennie Germann Molz, Sarah Gibson. Mobilizing hospitality. - 2007 - 232 с. Ashgate Publishing Limited.
4. Jerry J. Weygandt. Hospitality Financial Accounting. - 2008 - 547 с. John Wiley & Sons, INC.
5. Michael Olsen, Virginia Tech, Jinlin Zhao. Handbook of hospitality strategic management. - 2008 - 513 с. Butterworth-Heinemann
6. Pat Golden-Romero. Hotel convention sales, services, and operations. - 2007 - 331 с. Butterworth-Heinemann
7. Simon Hudson. Tourism and Hospitality Marketing. - 2008 - 490 с. SAGE Publications Ltd
8. Tammie J. Kaufmann, Conrad Lashley Lisa, Ann Schreier. Timeshare Management: The Key Issues of Hospitality Managers. - 2009 - 225 с. Elsevier Butterworth-Heinemann
9. Yvette Reisinger. International Tourism: Cultures and Behavior. - 2009 - 450 с. Butterworth-Heinemann.
10. Добренко Д. А. Особливості формування і розвитку соціальних [Електронний ресурс] / Д. А. Добренко, О. Г. Лялюк // Матеріали Міжнародної науково-технічної конференції " Енергоефективність в галузях економіки України, Вінниця", 23-25 листопада 2021 р. – Електрон. текст. дані. – Вінниця : ВНТУ, 2021. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/egeu/egeu2021/paper/view/13873>
11. Довідник нормативних документів у сфері охорони праці, пожежної безпеки, гігієни праці та соціального страхування від нещасних випадків. ПП «РК» «Вектор». – Київ 2009, 244 с.
12. Карнаухова В.К., Краківська Т.А. Сервісна діяльність: навчальний посібник / За заг. ред. Ю.М. Краківської. – М.: ІКЦ «МарТ»; Ростов н / Д: Вид. центр «МарТ», 2006
13. Лук'янова Л.Г., Дорошенко Т.Т., Муніч І.М, Уніфіковані технології готельних послуг / За ред. проф. В.К. Федорченка. – К.: Вища школа, 2001. – 237 с.
14. Лесник А. Л. Безопасность в гостиничных предприятиях. Учебное пособие М.: УКЦ «Персона пяти звезд», ТрансЛит, 2008 –152 с

15. Ляпина И.Ю. Организация и технология гостиничного обслуживания: Учебник для начального профессионального образования. – М: Академия, 2002. – 208 с.
16. Мальська М. П., Пандяк І.Г. Готельний бізнес: теорія та практика. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
17. Мунін Г.Б., Зимійов А.О., Самарцев Є.В., Гаца О.О., Максимець К.П., Роглев Х.И. Управління сучасним готельним комплексом: Навч.посіб. /За редакцією члена-кор. НАН України, д.е.н., професора СІ. Дорогунцова. – К.: Ліра – К, 2005. – 520 с.
18. Рябев А. А. Классификация гостиниц: некоторые проблемы и пути их решения / А. А. Рябев // XXXIV науч.-техн. конф. препод., аспирантов и сотр. Харьк. нац. акад. гор. хоз-ва. В 3-х ч. Ч. 3. Общественноэкономические науки: программа и тезисы докладов / Харьк. нац. акад. гор. Хоз-ва. – Х.: 2008. – С. 170 – 172.
19. Шаповал М.І. Основи стандартизації, управління якістю і сертифікації: Підручник.– 3-є вид., перероб.і доп.– К.: Вид-во Європ. Ун-ту, 2002.
20. ДБН Б.2.2-12:2019 "Планування і забудова територій" -К.: Укрархбудінформ, 2019. – 177 с.
21. Будинки і споруди «Готелі»: ДБН В.2.2-20:2008 [Чинний від 2008-07-23]. – К., Мінбуд України, 2008. – 37 с. – (Державні будівельні норми України).

Добренко Дмитро Анатолійович — студент групи БМ-20м, Факультет будівництва, теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Лялюк Олена Георгіївна — к. т. н., доцент кафедри будівництва міського господарства та архітектури Вінницького національного технічного університету, e-mail: Lyalyuk74@gmail.com

Dobrenko Dmitro — student of BM-20m, Faculty for Civil Engineering, Thermal Power Engineering and Gas Supply, Vinnytsya national technical university, Vinnytsya city

Lyalyuk Elena — Ph. D., assistant professor of construction of urban economy and architecture Vinnitsa National Technical University, e-mail: Lyalyuk74@gmail.com